

Георги Карасимеонов (Ред.)

БАРОМЕТЪР

Политическите партии в България

Година 12, брой 1
Януари – Март 2012

■ Политическата ситуация става все по-динамична и напрегната. Основните политически партии са в процес на вътрешни прегрупиране в подготовка за изборите догодина.

■ Нагласите на гражданите към ГЕРБ стават все по-критични с оглед икономическите проблеми в страната. Въпреки че партията продължава да бъде първа политическа сила, недоверието към правителството и парламентарното мнозинство расте. На този етап премиерът и лидер на ГЕРБ Бойко Борисов запазва доверието на избирателите и е сред политиките с най-висок рейтинг.

■ Ситуацията в Синята коалиция се изостря. В СДС и в ДСБ има вътрешни разногласия по отношение на коалиционната политика на двете партии. Част от местните партийни организации на СДС защитават идеята за преосмисляне на отношенията с ДСБ. В ДСБ също назряват процеси на вътрешнопартийно прегрупиране.

■ В БСП се очертава борба за лидерския пост между бившия президент Първанов и сегашния председател Станишев. Двамата размениха остри реплики в публичното пространство, което допълнително засилва напрежението в партията.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Политическата ситуация	2
2. Състояние и развитие на партийната система	4
2.1. Тенденции в дясното политическо пространство	4
2.1.1. ГЕРБ	4
2.1.2. Синята коалиция (СДС и ДСБ)	5
2.1.3. Атака	7
2.1.4. РЗС	8
2.2. Тенденции в парламентарната опозиция	8
2.2.1. БСП	8
2.2.2. ДПС	9
3. Общественото мнение	10
4. Основни изводи и прогнози	11

1. Политическата ситуация

Политическата ситуация през изминалото тримесечие беше особено динамична и наситена със събития. В края на януари новоизбраният президент Росен Плевнелиев замени Георги Първанов на „Дондуков“ № 2. При встъпването си в длъжност президентът Плевнелиев очерта своите основни приоритети. Той заяви, че ще бъде диалогичен и активен президент, който ще търси надпартиен консенсус между основните партии в страната по ключови проблеми. Новият президент назначи за началник на кабинета си бившия шеф на ДАНС Цветелин Йовчев, а за главен секретар – бившата зам. министър на регионалното министерство Екатерина Захариева.

Към администрацията на президента ще има пет комисии и шест съвета. Плевнелиев запазва досегашните комисии – за българско гражданство и българите в чужбина, по помилването, по предоставяне на убежище, по опрощаване на несъбираеми държавни вземания и по наименоване на обекти с национално значение и населени места. Към администрацията на президента ще има – съвет по външна политика, по отбрана и сигурност, правен съвет, съвет за духовност, култура и национална идентичност, съвет за развитие на регионите и националната инфраструктура, съвет по икономическо развитие и социални политики и съвет по наука и образование.

Една от първите инициативи на президента Плевнелиев бе организирането на т.нар. „месец на политическите консултации“, срещи между президента и парламентарно-представените партии, с цел намиране на надпартиен консенсус по националните приоритети. Тази инициатива беше високо оценена от всички водещи партии в страната.

Българското правителство подкрепи договора за спасяване на еврото, с изричното

условие, че България няма да се обвързва с финансови задължения и с изискването за хармонизиране на данъчните системи с останалите страни. Парламентът одобри принципната позиция на правителството, че първоначално държавата ще се съобрази само с фискалните правила в договора като 3 % бюджетен дефицит и размер на външния дълг до 60 % от БВП. Тази част от споразумението, която касае общата икономическа политика, България ще започне да изпълнява едва след като влезе в еврозоната. Вицепремиерът и министър на финансите Симеон Дянков за пореден път заяви, че правителството няма да се ангажира с финансови задължения по новия договор, като България няма да бъде страна по европейския стабилизационен механизъм и няма да прави парични вноски в Международния валутен фонд.

В предварителният мониторингов доклад на Европейската комисия за напредъка на България в областта „Правосъдие и вътрешни работи“ за пореден път се обръща специално внимание на реформата в съдебната система. Препоръките са за изготвяне на прозрачни правила за избора на членове на Висшия съдебен съвет (ВСС). Препоръчва се и създаването на мрежа от специализирани прокурори, на нови и активни стратегии за разследване, искат се резултати в налагането на санкции за конфликт на интереси. Отправена е критика към прокуратурата, че при редица случаи на твърдения за измами със средства на ЕС тя не предприема действия, въпреки че разследването на свързани случаи въз основа на същите факти продължава в друга държава членка. Отбелязва се още, че във всички заведени през 2011 г. дела, свързани с измами със средства на ЕС, наказателната отговорност е заменена с административни наказания.

При представянето на текста говорителят на Европейската комисия Марк Грей подчерта, че толерантността на Брюксел е

нулева, когато става дума за злоупотреби с евросредства, и по тази причина институцията ще продължи с внимание да следи развитието по тези и по други подобни казуси.

За първи път в мониторингов доклад на Комисията се отбелязва наличието на изборни измами, купуване на гласове и контролиран вот проявили се и на последните избори за президент и местна власт.

В средата на март бяха извършени поредните министерски смени. Премиерът поиска оставката на министъра на здравеопазването Стефан Константинов. Това беше очаквано в контекста на натрупаните проблеми в сектора и в частност – въпросът с цените на лекарствата. Един от скандалите, който избухна в началото на март беше свързан с изтеклата информация в публичното пространство, че български фармацевтични компании продават в България по-скъпи лекарства, отколкото в други страни. Опозицията заподозря лобистки интереси и поиска обяснения от премиера. Борисов заяви, че не е знаел за това и прехвърли вината на министъра. Министър Константинов заяви, че не е имал възможност да влияе на процесите в положителна за гражданите и пациентите посока, тъй като се е сблъскал с различни лобита около ГЕРБ и е бил с „вързани ръце“ да прави необходимите реформи.

Реакцията на опозиционните партии по повод оставката не бе изненадваща. БСП, ДПС и Синята коалиция дадоха сходни оценки, окачествявайки уволнението на Константинов като поредното доказателство за провал на политиката на управляващите в областта на здравеопазването.

За нов министър на здравеопазването беше избрана депутатката от ГЕРБ Десислава Атанасова.

Друга една оставка – на министъра на икономиката, енергетиката и туризма Трайчо Трайков предизвика далеч по-силен обществен и политически отзвук.

Ако оставката на Константинов беше очаквана, тази на Трайков бе по-скоро изненада. Показателни за това са реакциите на политическите партии и на водещи политически анализатори в страната. В общественото мнение има общото усещане, че смяната на Трайков не е добре аргументирана. Вицепремиерът Цветанов изтъкна лични причини, а министър-председателят – провален бизнес-форум в Катар. От своя страна Трайков заяви, че зад оставката му се крият енергийни интереси по спорни проекти като този за АЕЦ „Белене“.

Мястото на Трайков зае неговия досегашен заместник – Делян Добрев.

Синята коалиция излезе с позиция, че оставката на Трайков е свързана с АЕЦ „Белене“ и неговото несъгласие за реализиране на проекта или поради предстоящите преговори за цената на газа.

ДПС заяви, че Трайков е изкупителна жертва и че трябва да се търси колективна отговорност от правителството за проблемите в икономиката и здравеопазването, защото според тях има дефицит на политики и идеи сред управляващите.

БСП заеха сходна позиция.

Лидерът на сдружението „България на гражданите“ Меглена Кунева окачестви смяната на Трайков и Константинов като резултат на „безпомощно управление“. Тя коментира изказването на премиера Борисов, че „за три години нищо не се е случило в Министерството на икономиката, енергетиката и туризма“, като признание за липса на реформи. В началото на март Кунева напусна официално НДСВ и вероятно скоро ще подкрепи създаването на политическа партия, която да оглави.

Новите министри получиха подкрепата на ГЕРБ и на независимите депутати от РЗС. Опозицията се обедини около становището, че министерските рокади няма да доведат до промяна в политиката на управляващите по отношение на реформите в ключови сектори.

Бившият президент Георги Първанов се обяви за изцяло нов кабинет „Борисов“. Според Първанов първият министър, който трябва да бъде отстранен, е вицепремиерът Симеон Дянков. Първанов призова Бойко Борисов ясно да поеме отговорност за провала на икономическата и енергийната политика на правителството, защото отстраняването на Трайчо Трайков означавало точно това. Първанов, който се смята за един от най-големите привърженици на проекта за АЕЦ „Белене“, за пореден път заяви, че енергетиката се явява „локомотив на икономиката и гарант на сигурността“.

Премиерът Борисов заяви, че АЕЦ „Белене“ ще се строи само, ако проектът е икономически рентабилен и ако се намери друг външен стратегически инвеститор. В противен случай България ще спре проекта.

В края на месец март правителството взе решение за окончателно спиране на проекта „Белене“, което беше потвърдено от Народното събрание. Аргументите на управляващите, които бяха подкрепени от Синята коалиция и независими депутати, се базират на това, че проектът е икономически неефективен. Срещу решението бяха депутатите от БСП и „Атака“. ДПС се въздържа. По повод спирането на АЕЦ „Белене“ от БСП заявиха, че ще искат вот на недоверие към кабината.

Икономическата ситуация в страната продължава да бъде тежка. Безработицата през февруари бе 11,5%, с 0,4 пункта над равнището през януари. В бюрата по труда са регистрирани 376 171 души, с 10 хил. повече, отколкото през януари.

Финансовият министър Симеон Дянков съобщи, че планира да диверсифицира източниците, от които ще събере необходимите близо 2 млрд. лв. по предстоящите в началото на 2013 г. плащания по външния дълг. Според него най-правилно е една част да дойде от приватизация на държавни активи, друга да бъде покрита с краткосроч-

ни държавни ценни книжа със срок до три години, а трета – със средносрочни петгодишни или седемгодишни еврооблигации.

В средата на месец март Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) оповести резултатите от своя проверка, която показва наличието на картелно споразумение при цените на горивата между „Лукойл България“, „Ромпетрол България“, „Нафтекс Петрол“ и „ОМВ България“. Тези компании са нарушили забраната за споразумения между предприятия, свързани с определянето на цени или други търговски условия. КЗК посочва, че договорките между тези фирми за стойността на дизела и бензина са „предотвратили, ограничили или нарушили конкуренцията на пазарите“ за търговия на едро на бензин и дизелово гориво. Определението не подлежи на обжалване. Санкцията за компаниите може да е 10% от оборота им за предходната година.

2. Състояние и развитие на партийната система

2.1. Тенденции в дясното политическо пространство

2.1.1. ГЕРБ

През изминалото тримесечие ГЕРБ все повече се концентрира върху проблемите на управлението, тъй като е видно, че се забавят реформите в ключови сектори. Това се отразява върху доверието към кабинета и партията, показателни за което са редица социологически проучвания. В краткосрочен план за управляващите приоритетни ще бъдат административната реформа и създаването на електронно правителство; водната реформа, свързана със стопанисването на водното богатство на страната и язовирите, реформата в съдебната система и по специално създаването на прозрачни правила за избор на нов ВСС.

В икономически план се очертава една трудна за управляващите година, което ще бъде и основното предизвикателство пред партията и правителството.

През февруари бяха извършени няколко ключови промени в Столичния общински съвет. Андрей Иванов подаде оставка като председател на Столичния общински съвет, но остава председател на софийската структура на ГЕРБ и общински съветник. Според Цветан Цветанов софийската организация се е представила изключително успешно на местните избори и затова не се налагат кадрови промени там. Елен Герджиков бе избран за нов председател на Столичния общински съвет.

През изминалото тримесечие бяха направени редица промени в ръководствата на областните организации на ГЕРБ. Така например в Пазарджик областната структура на партията ще бъде ръководена от Дончо Варсанов, който в момента е областен управител на Пазарджик. Досега тази дейност се изпълняваше от депутата Иван Иванов. Вицепремиерът и зам.-председател на ГЕРБ Цветан Цветанов обясни причините за промените с това, че до момента голяма част от областните ръководители са паралелно с това и депутати. Затова ръководството на ГЕРБ е преценило, че в някои областни градове трябва да бъдат направени кадрови промени, свързани с по-голямата ангажираност на местните партийни структури в навечерието на парламентарните избори догодина.

По същите причини бяха направени кадрови промени в Разград, Хасково и Велико Търново.

2.1.2 Синята коалиция (СДС и ДСБ)

При откриването на новата пленарна сесия на Народното събрание в началото на годината, лидерът на ДСБ Иван Костов заяви, че основен приоритет за Синята ко-

алиция тази година ще бъде спасяването на българската икономика. Костов обърна специално внимание на факта, че средният бизнес в страната масово е изправен пред фалит. Лидерът на ДСБ се обърна към управляващите от ГЕРБ като призова да се промени политиката по отношение на монополите. В тази връзка от Синята коалиция готвят промени в Закона за защита на конкуренцията, с които да се защитават интересите на потребителите. СДС и ДСБ ще предложат ясна дефиниция за фирма, намираща се в господстващо положение и какво е злоупотреба с господстващо положение. Според Костов двигател на българската икономика е малкия и среден бизнес, като Синята коалиция ще направи всичко възможно да защити техните интереси. От Синята коалиция категорично заявиха, че ще се борят за недопускане на прекомерен фискален дефицит.

През изминалото тримесечие стана ясно, че Синята коалиция ще организира дебат чрез „кръгли маси“ за нови промени в Конституцията. Повод за това е междинният доклад на Европейската комисия, който показва, че няма съществен напредък в борбата с корупцията. Евродепутатът от ДСБ Светослав Малинов заяви, че се наблюдава тенденция на влошаване на отношението към България и се очаква следващият доклад на ЕС да е още по-критичен.

Според Костов данъците в България са ниски и това дава възможност за привличане инвеститори, което обаче не се случва. Причините според него са монополизираните цели сектори от икономиката, корумпираната администрация и неработещото съдопроизводство.

Лидерът на ДСБ Иван Костов заяви също така, че трябва да бъде създаден механизъм, при който българските облигации да могат да се търгуват непрекъснато, тъй като само тогава ще имат ликвидност. Освен това Костов предлага на пазара на облига-

циите достъп да имат и пенсионните фондове, застрахователни дружества, фирми, дори и физически лица. Костов предупреди за катастрофални последици, в случай че министерството на финансите се опита да използва остатъка от фискалния резерв, за да финансира дефицита и облигациите и ако не излезе на външния пазар. Тогаванаистина ще има проблем да се обслужат задълженията на страната. Лидерът на ДСБ не приема идеята страната да се обърне към Международния валутен фонд.

СДС се обяви за незабавно приемане на нова регулаторна политика, която да прекъсне държавната защита на монополите от конкуренцията. Лидерът на СДС Мартин Димитров, беше категоричен, че управлението на ГЕРБ продължава да толерира монополите, а правителството остава пасивно към повишаването на цените на горивата, храните и лекарствата. По този начин, според Димитров, се унищожава малкия и среден бизнес в страната. В тази връзка от Синята коалиция ще предложат промени в Закона за конкуренцията, които да доведат до ефективно ограничаване на монополите.

СДС ще настоява още да се облекчи вносът на горива, което ще създаде условия за конкуренция на пазара и съответно за поевтиняване на цените на дизела и бензина.

На свое заседание Националният съвет на СДС даде мандат на ръководството да започне преговори с други десни партии за общо явяване на редовните парламентарни избори догодина. Мартин Димитров заяви, че винаги е бил за широко дясно обединение, но преговори първо ще се водят само с ДСБ. В Националният съвет на партията има различия по отношение на съюза с ДСБ във формата на „Синята коалиция“. Най-големи противници на коалицията продължават да бъдат са представителите на СДС-София и ръководителят на предизборния щаб на партията

Борис Марков. Според бившия зам.-кмет на столицата, Иван Сотиров, ново явяване на изборите с ДСБ ще маргинализира СДС.

Бившият председател на Народното събрание Александър Йорданов, също е противник на коалицията с ДСБ и предлага, да се търси партньорство с Меглена Кунева, ако тя не се коалира с БСП. Александър Йорданов определи ГЕРБ като „естествен партньор“.

Противници на коалирането с ДСБ са и представителите на две от големите местни организации - в Пловдив и Бургас.

В подкрепа на коалицията с ДСБ се обяви открито депутатката в Европейския парламент, Надежда Нейнски. Според нея друго решение е не само „политическо самоубийство“, а и предателство към десните избиратели, гласували за „Синята коалиция“ през 2009 г. Тя припомни, че СДС се е явявал два пъти сам на национален вот - на президентски и на европейски избори. И двата пъти резултатът е бил под 100 000 гласа. Такава е и позицията на бившия кмет на Плевен, Найден Зеленогорски, а също така и на организациите във Велико Търново, Ловеч, както и болшинството от депутатите на партията.

Напрежението расте и в ДСБ. В края на месец март Прошко Прошков, бивш кандидат за кмет на София, подаде изненадващо оставка като член на Националното ръководство на ДСБ. По думите му партията трябва да преразгледа изцяло коалиционната си политика, която той нарече „на страха“. Прошков заяви още, че се прави погрешен анализ на резултатите от местните и президентските избори. Той сподели, че би одобрил „Синята коалиция“, ако „работи самоуверено и като истинска алтернатива, а не гони заветните 4%“.

Едни от най-острите критици на лидера на СДС, Мартин Димитров, създадоха гражданското сдружение „Демократично действие – Д2“ с начело с бившият лидер на СДС-София, Стефан Иванов. Целта на сдру-

жението е да дава нови идеи за решения и политики, каквито според основателите му, липсват в СДС. Сред основателите на сдружението са още Иван Нейков, бивш социален министър в правителството на Иван Костов (1997-2001) и заместник-ректорът на Софийския университет Милена Стефанова, която беше общински съветник от СДС в Столичния общински съвет. Другите членове са бившият лидер на СДС-Пловдив д-р Григор Малев, заместник-председателят на СДС-София, Теодор Петков. Иван Нейков заяви, че основната идея е да бъде създадена експертна група, която да изработва политики и да се превърне във форум за дискусии, който да се провежда поне веднъж месечно. Сдружението няма за цел да се превръща в алтернатива на сегашното ръководство на СДС, а да е полезно на всички политически партии с идеите си.

2.1.3. Атака

И през това тримесечие Атака продължи да залага на популистки послания. От партията предложиха крайно нереалистични законодателни промени, като например промяна в Кодекса за труда, с която минималната работна заплата да стане 1000 лева, а минималната пенсия 500 лева. Друго предложение е за налагане на мораториум върху покачването на цените на хляба за срок от 3 месеца.

Волен Сидеров остро разкритикува посещението на българското правителство в Турция в края на март. Той се обяви срещу общото заседание на двата кабинета, което окачестви като отстъпление от националното достойнство, тъй като между двете държави има много нерешени въпроси. Според Сидеров това е „едно позорно посещение, изразяващо липса на държавна политика спрямо Турция“.

Атака за първи път зае категорична позиция по проекта „Белене“. Волен Сидеров заяви, че не е притеснен от факта, че реак-

торите са руски, стига да са на изгодна цена. Според него критиките за руското участие в проекта се основават на „комплекс от предишни времена“.

Сидеров каза още, че България трябва да строи АЕЦ „Белене“, защото страната няма достатъчно енергийни ресурси. По думите му основните източници на нефт и газ са в Русия и поради тази причина Европейският съюз трябва да бъде разширен именно с тази страна, както и с Украйна, а не с Турция. Той посочи, че докато България се бави с енергийните си проекти, Турция изгражда няколко ядрени централи и е съвсем реална възможността скоро тя да ни продава ток.

Отстраненият от „Атака“ евродепутат, Димитър Стоянов и неговата майка Капка Георгиева, иницираха създаването на нова политическа партия. Димитър Стоянов беше избран за председател на инициативния комитет на Национал-демократичната партия (НДП). Учредителното събрание на новата партия ще бъде на 2 юни тази година. Преди да бъде избран, Димитър Стоянов разясни, че името на новата партия е свързано с двете основни идеи, които ще бъдат защитавани - „националната“, заради националния интерес, за патриотичното начало, за съзряване и обединение на българския народ и „демократичната“, защото трябва да бъдат „отхвърлени всички авторитарни форми на управление“.

Димитър Стоянов заяви, че новата патриотична формация ще следва умерен курс по примера на други подобни партии в Европа. Той отбеляза, че европейският опит е показал, че конфронтацията между партиите в условията на финансова криза създава допълнително политическо разделение и е контрапродуктивно. Стоянов заяви, че досега около 20 общински структури на „Атака“ са изразили готовност да се присъединят към новата партия.

Лидерът на „Атака“ Волен Сидеров заяви, че новата партия е сателит на ГЕРБ. Спо-

ред него управляващите си създават „такива партии, за да ерозират вота за „Атака“.

Подобно на Димитър Стоянов евродепутатът Слави Бинев, избран от листата на „Атака“, създаде нов политически проект – Гражданско движение за реална демокрация (ГОРД). ГОРД излезе с възвание за модерна държава, подкрепено от писателите Любен Дилов-син, волейболиста Любо Ганев, журналиста Крум Савов, скулптора Георги Чапкънов. Модерната държава, според тях, е договор между хората, сключен в името на колективната сигурност и добруване. Затова те ще се борят за сплотена нация, преодоляла демографската катастрофа и заслужено наредила се сред най-успелите европейски народи.

2.1.4. РЗС

През изминалото тримесечие РЗС започна отново да подкрепя правителството на Борисов, гласувайки в синхрон с управляващите по ключови законопроекта.

Яне Янев оглави временната парламентарна анкетна комисия, която си поставя за цел да разгледа извършените помилвания и давене на гражданство от предишния вицепрезидент, Ангел Марин. Тази комисия беше създадена по искане от ГЕРБ, след като стана известно, че бившият президент Първанов не е издал повторен указ за прехвърляне на правомощия на вицепрезидента Марин по отношение на помилването и даването на гражданство след встъпването им във втори мандат през 2006 г.

От БСП заявиха, че тази комисия е незаконна, тъй като президентската институция не подлежи на парламентарен контрол и че нейната основна задача е персоналната атака срещу Първанов. Опозицията внесе питане до Конституционния съд относно законността на тази парламентарна комисия.

2.2. Тенденции в парламентарната опозиция

2.2.1. БСП

Основно събитие в БСП през изминалия период е заявката на Георги Първанов да оглави отново партията, на която беше лидер преди да стане президент. В края на месец февруари стана ясно, че е проведена среща между Станишев и Първанов, на която бившият президент е предложил на сегашния лидер да се оттегли от борбата за лидерския пост срещу безусловната подкрепа на партията за кандидатурата му за председател на Партията на европейските социалисти (ПЕС) на предстоящия конгрес през ноември. Станишев обаче категорично е отхвърлил това предложение. Това сподели самия Първанов пред симпатизанти на партията в Разград.

Първанов заяви, че неговата основна политическа битка е с Бойко Борисов и с управляващите от ГЕРБ. Първанов заяви, че ще се кандидатира за лидерския пост, защото има огромен опит, който може да бъде полезен за партията в тези трудни за нея времена. Първанов си поставя като основна цел превръщането на БСП отново във водеща партия, която да управлява страната.

Сергей Станишев заяви, че БСП няма да успее да се развие като алтернатива на ГЕРБ, при условие, че бъде оглавена от Георги Първанов, тъй като линията на доскорощния президент спрямо днешните управляващи била непоследователна. Станишев обаче изрази увереност, че Първанов не може да спечели лидерския пост в БСП. Според него няма опасност от разцепление на партията, защото всеки, който се е опитвал да го направи през изминалите 20 години, се е провалял и е слизал от политическата сцена. Според Станишев БСП има уникален шанс да се развие като европейска партия, с модерна платформа и като

алтернатива на ГЕРБ, ако продължи линията начертана от него през последните години.

Ръководството на БСП зае предпазлива позиция относно проекта на Меглена Кунева. Станишев заяви, че Кунева трябва да определи къде се позиционира в политическото пространство. Според лидера на БСП отношението към новия проект на Кунева ще зависи от нейното отношение към ГЕРБ и моделът на управление на страната.

Критична позиция към Първанов заеха и други водещи фигури в БСП. Депутатът Михаил Миков определи като вреден начинът, по който Георги Първанов влиза в кампанията за лидерския пост, тъй като това разделя, а не обединява партията. Миков е мнение, че темата за лидерството в БСП ще измести всички други важни въпроси, върху които партията акцентира в Народното събрание.

Депутатът Петър Мутафчиев не споделя идеята за организиране на вътрешнопартийни избори за председател на партията, лансирана от Първанов. Според него БСП не е партия на една личност, а е партия на идеи. Прекият избор на председател ще му даде прекалено много правомощия, а БСП не е лидерска партия и именно това я е съхранило през годините. Конгресът дава широко представителство на членовете на партията, той е колективен орган, който запазва баланса между председател и ръководство.

Четири години, след като правителството на Сергей Станишев въведе плосък данък от 10%, БСП се обяви за връщане на прогресивното подоходно облагане. Това стана след решение на Националния съвет на партията, на който бяха дискутирани въпроси по управленския проект на партията в областта на данъчната и финансовата политика. Според автора на документа Румен Овчаров, естествено е в сегашната ситуация БСП да поиска богатите да поемат по-голяма тежест, вследствие от последиците на кризата. Той отбеляза, че трябва да бъдат освободени от данъчно облагане

хората с ниски доходи. На този етап от БСП обаче не са готови с разчети и не предлагат конкретни данъчни ставки, нито граници на облаганите доходи. Въпросът за отмяната на плоския данък бе повдигнат и от бившия президент Георги Първанов. В писмо до Националния съвет на партията той отбелязва, че предлага плоският данък да е предмет на вътрешнопартийно допитване.

2.2.2. ДПС

След изборите миналата година ДПС прави усилия да излезе от политическата изолация, в която изпадна през последните 3 години. Лидерът на ДПС Ахмед Доган взе участие в срещата с президента Плевнелиев в месеца на политическите консултации.

Лидерът на ДПС Ахмед Доган определи посещенията си при президента Росен Плевнелиев като „знаково“. От партията предложиха три основни мерки за растеж и заетост – инвестиции, доходи и работа. ДПС смята, че фискалният резерв не трябва да минава под минимума, определен в закона за бюджета, а Сребърният фонд не трябва да се управлява рисковано. Според ДПС са необходими спешни промени в Изборния кодекс. Лидерът на ДПС посочи, че „България се намира в края на опашката на страните от ЕС, но в контекста на стратегията „ЕС 2020“, има шанс за развитие“. Според лидера на ДПС за това трябва не само консенсус и политическа воля, но и административен и експертен капацитет.

Доган посочи още, че България има нужда от фундаментално актуализиране на принципите в националната стратегия за национална сигурност. Той изрази позиция, че ДПС има готовност да сътрудничи и да търси надпартийно консенсусно пространство и от гледна точка на сигурността и на свободата. Големият проблем, според него, е да се намери мярката между сигурността и свободата, сигурността и правата и свободите на човека.

В средата на месец март ръководството на ДПС освободи лидерите на общинската организация на партията в Кърджали. Общинският съвет на партията бе разпуснат, като на негово място бе сформирано оперативното бюро от 11 души с председател Мухарем Мухарем. Причините за тази смяна се дължат на засиленото напрежение между лидерските групи на партията в Кърджали. Временното ръководство трябва да организира провеждането на отчетно-изборна конференция.

3. Общественото мнение

Проучване на агенция Алфа Рисърч, проведено в края на февруари показва, че доверието в правителството, премиера Борисов и президента Плевнелиев се запазва на приблизително същите равнища, както през месец декември. Реакцията на кабинета след наводненията в Югоизточна България се оценява положително от гражданите и това всъщност е една от причините, спомагащи за запазване на досегашното равнище на подкрепа и доверие в правителството.

От друга страна обаче, случаите на полицейско насилие, скандалите с бонусите в държавната администрация, високите цени на лекарствата, се отразяват негативно върху облика на управляващите. Въпреки че министърът на вътрешните работи Цветан Цветанов остава най-одобряваният министър, за първи път той получава повече отрицателни, отколкото положителни оценки за работата си.

Подкрепата за ГЕРБ бележи спад от 2% спрямо декември. Към края на февруари склонност да гласуват за управляващите заявяват 23.9% от избирателите. Подкрепата си за партията оттеглят най-вече жителите на областните градове и селата, средните поколения, хората с високо образование.

Оценките за дейността на правителството се запазват почти без промяна в сравнение с месец декември – 22% положителни, 36% отрицателни. Одобрението идва основно от електората на ГЕРБ, и в по-малка степен – от симпатизантите на „Атака“ и Синята коалиция.

Изследването на Алфа рисърч показва, че рейтингът на Бойко Борисов остава на предишното си равнище – 38% положителни оценки, 33% – отрицателни. Доверието в премиера обхваща по-широки обществени кръгове, отколкото това към кабинета.

Проучването на Алфа рисърч показва, че мнозинството от българите продължават да търсят опора в държавата и да смятат, че там, където регулацията не е постигнала добри резултати е необходима още по-голяма регулация. 72% са убедени, че е добре държавата да се намесва в икономиката, 67% – във финансовите институции. По отношение на съдебната система мненията са поляризирани – 41% смятат, че е добре държавата да се намесва в нейната дейност, 40% – са против. Единствените две сфери, в които българите са против намесата на държавата, са медиите и личния живот на гражданите.

Продължава тенденцията на неудовлетвореност от ключови държавни институции. Доверието към парламента е много ниско (11%), а това към председателя на НС, Цеца Цачева, е 15%.

Изключение от общата тенденция прави президентът Росен Плевнелиев, който запазва висок рейтинг. Месец след встъпването му в длъжност, положителните оценки за дейността му са 43% срещу 16% отрицателни.

Подкрепата за БСП бележи лек ръст – от 16% през декември на 17% в края на февруари. Лидерската битка в БСП вероятно ще се отрази на подкрепата за партията в идните месеци.

Георги Първанов успява да запази доверие от 33%, но лек ръст в доверието

има и към Сергей Станишев – от 17% през декември на 20% в края на февруари.

Електоралният потенциал на ДПС и доверието в Ахмед Доган са в рамките на традиционните 5% от избирателите.

Синята коалиция запазва позициите си от края на декември – 2,9%, а доверието към Мартин Димитров и Иван Костов остава ниско.

Одобрението за Атака и Волен Сидеров продължава трайно да се свива. За партията биха гласували едва 1,9%, а рейтингът на Сидеров е 4%.

Председателят на сдружение „България на гражданите“ Меглена Кунева е сред тримата най-одобрявани политици в страната – с 26% доверие. Само по себе си това е индикатор за значим електорален потенциал, който обаче трябва да се провери в реална електорална ситуация. Около 10% от анкетираните заявяват интерес към движението, но едва 2% заявяват твърдо намерение да гласуват за него.

4. Основни изводи и прогнози

1. Политическата ситуация става все по-динамична и напрегната. Основните политически партии са в процес на вътрешни прегрупирания и в подготовка за изборите догодина.

Икономическото положение в страната остава тежко, което поляризира отношенията между партиите. Все повече фирми обявяват фалити, а безработицата расте. Това засилва неодобрението към политическия елит. На този етап гражданските и социалните протести са епизодични и слаби. В бъдеще обаче при ситуация на засилване на икономическите проблеми в страната, може да се стигне до протестна вълна, която ще се политизира в навечерието на парламентарните избори през 2013 г.

2. Нагласите на гражданите към ГЕРБ стават все по-критични с оглед икономически-

те проблеми в страната. Въпреки че партията продължава да бъде първа политическа сила, недоверието към правителството и парламентарното мнозинство расте. На този етап премиерът и лидер на ГЕРБ Бойко Борисов запазва доверието на избирателите и е сред политиките с най-висок рейтинг. В бъдеще обаче ситуацията може да се промени, като това ще зависи от способността на мнозинството да овладее последиците от кризата. Засега реформите в ключови публични сектори продължават да се бавят.

3. Ситуацията в Синята коалиция се изостря. И в СДС, и в ДСБ има вътрешни разногласия по отношение на коалиционната политика на двете партии. Част от местните партийни организации на СДС са в опозиция на лидера Мартин Димитров и защитават идеята за преосмисляне на отношенията с ДСБ. Мартин Димитров заяви, че към средата на годината ще станат ясни вариантите пред СДС за участие на парламентарните избори догодина.

В ДСБ също назряват процеси на вътрешнопартийно прегрупирание. В партията има кръгове, които настояват за търсене на сътрудничество с Меглена Кунева. Един от младите и наложил се напоследък като водеща и авторитетна фигура в партията – Прошко Прошков, напусна ръководството и зае критична позиция към него. Той заяви, че ДСБ трябва да се отвори повече към електората и да потърси сътрудничество с други партии.

4. Парламентарната група на „Атака“ е изправена пред разпад. Партията има 10 депутати, което е минимумът за наличие на парламентарна група. Създаването на новата партия на Димитър Стоянов и Капка Георгиева ще фрагментира още повече националистическия вот в страната, което намалява шансовете на подобен род формации да попаднат в парламента на следващите избори. Сидеров продължава да залага на популизма като предлага крайно леви мерки в об-

ластта на икономиката. По всичко личи, че това ще бъде основна линия на поведение и в бъдеще, особено в контекста на икономическата криза в страната и обедняването на широки кръгове от населението.

5. РЗС начело с Яне Янев отново преми-на на страната на управляващите. След като в продължение на две години, Янев беше най-яръстия критик на ГЕРБ и Бойко Борисов, сега той твърдо подкрепя управлението. Причините за това са ситуационни и прагматични, което обаче подсилва облика на партията като популистка и опортюнистична формация. Това обаче не води до позитиви за РЗС и партията трайно се маргинализира.

6. В БСП се очертава борба за лидерския пост между бившия президент Първанов и сегашния председател Станишев. Дватама размениха остри реплики в публичното пространство, което допълнително изостря напрежението в партията. Веднага след края на мандата си като президент, Първанов възстанови членството си в БСП и започна обиколка из партийните структури в страната. Той заявява, че е необходим сблъсък на идеи в БСП и на ясни концепции за управлението.

Станишев от своя страна обвини Първанов, че е непоследователен към ГЕРБ и напомни за неуспешния проект на бившия президент – сдружението АБВ. Кръгове в

БСП издигат идеята за трети кандидат за лидер на партията, като целта е да се намали напрежението. Засега обаче този вариант остава малко вероятен. Не е изключено и самият Първанов да се откаже от надпреварата в случай, че шансовете му за успех не са гарантирани. Тогава той може да застане зад друг кандидат, който да бъде формален лидер на партията, а Първанов да запази своя авторитет оставайки на по-заден план.

7. След президентските и местните избори ДПС прави опити да излезе от политическата изолация, в която изпадна след 2009 г. За първи път от 2006 г. насам лидерът на партията Ахмед Доган посети президентството в месеца на политическите консултации, организирани от новия президент Плевнелиев. Доган заяви, че партията ще следва националните приоритети и реформи и ще търси конструктивни отношения, както с политическите партии, така и с държавните институции. На този етап ДПС продължава да критикува управлението по ключови въпроси и следва опозиционно поведение. В същото време обаче ГЕРБ и ДПС намериха допирни точки при избора на новото ръководство на Националното сдружение на общините. Мнозина окачествиха това като нова фаза на взаимоотношенията между ГЕРБ и ДПС. Засега обаче отношенията на национално ниво остават хладни и прагматични.

За редактора:

Професор, доктор на философските науки Георги Карасимеонов е директор на Института за политически и правни изследвания и главен редактор на списание "Политически изследвания". От 1991 до 1998 г. е председател на Българската асоциация за политически науки.

Контакт: ipls@dir.bg

Издател

Фондация Фридрих Еберт
Бюро България
ул. Княз Борис I 97
1000 София, България
Отговорен редактор:
Марк Майнардус, директор

Заявки

e-mail: office@fes.bg
Емилия Бургазлиева

Всички текстове са достъпни онлайн
www.fes.bg

Мненията, изразени в тази публикация,
принадлежат на автора/авторите и не
отразяват непременно позицията
на Фондация Фридрих Еберт.